

Recente waarnemingen van de zeldzame loopkever *Dromius longiceps* (Dejean, 1826) in België (Coleoptera, Carabidae)

Agnes VAN GRIMBERGE¹ & Michel VAN MALDEREN²

¹: Kruinstraat 11, B-9160 Lokeren (e-mail l.schelfhout@skynet.be).

²: Provinciebaan 137, B-9270 Laarne-Kalken (e-mail michelvanmalderen@hotmail.com).

Samenvatting

Recent werd de loopkeversoort *Dromius longiceps* (Dejean, 1826) op twee plaatsen teruggevonden in België. Eén van de sites waar de soort werd teruggevonden "De Durme" ligt op grote afstand landinwaarts langs de Zeeschelde, ver verwijderd van alle tot op heden gekende vindplaatsen van deze soort. De periode en vangstmethode om deze soort in het veld waar te nemen worden hier besproken.

Keywords: rietvelden, *Dromius longiceps*.

Inleiding

Dromius longiceps is een loopkever die tot voor kort enkel met zekerheid was waargenomen in de brakwaterschorren langs de Zeeschelde stroomopwaarts van de gemeente Lillo (DESENDER *et al.*, 2008a). In de collectie van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen bevindt zich ook nog een individu door Guillaume ingezameld op 28/III/1938 dat indertijd door K. Desender werd geïdentificeerd, maar waarvan de herkomst 'Oudergem Rouge Cloître' twijfelachtig is (pers. med. Dekoninck). Mogelijks werd deze soort indertijd verkeerd gelabeld. *Dromius longiceps* staat op de Vlaamse Rode Lijst als bedreigd genoteerd (DESENDER *et al.*, 2008b). Tot op heden zijn van de soort slechts vijf meldingen van België en aan België grenzende gebieden (gegevens Carabel; Databank Belgische Carabidae). De soort werd nu recent ook opnieuw waargenomen in de buurt van Lillo en ver verwijderd van de voor haar typische brakwaterschorren langs de Zeeschelde in de Durme.

Recente waarnemingen van *Dromius longiceps*

- 1) Het Paardenschor te Doel (provincie Oost-Vlaanderen): 14.IV.2009 (1 ind.); 24.V.2009 (1 ind.) telkens in rietveld.
- 2) Het Bulbierbroek, Durme, Hamme; Sint-Anna (provincie Oost-

Vlaanderen): 02.IV.2010 (1 ind.); 07.III.2010 (1 ind.), goed ontwikkeld rietveld met pitrus en liesgras.

In het Paardenschor te Doel werden twee individuen van de soort gevonden tijdens het zeven van plantaardig materiaal tijdens het voorjaar van 2009. In 1995 en 1996 vond F. Hendrickx de soort daar in de buurt in het Schor voor de Zimmermanpolder te Nederland (handvangst eind juni), het Galgenschoor te Lillo (handvangst eind april) en het Schor bij Oosterweel (handvangst eind april) (HENDRICKX, 1996). Desender vond de soort begin juni 1981 in het Verdrongen Land van Saeftinghe.

Een grote verrassing was echter de waarneming van deze soort in het voorjaar van 2010 in het Bulbierbroek. Het Bulbierbroek is gelegen in het natuurreservaat De Durme, dat beheerd wordt door vzw Durme. Het strekt zich uit langs De Durme tussen de burg van Waasmunster en die over de E17 op het grondgebied Zele, Waasmunster en Hamme. De Durme liggen binnen de winterbedding van de rivier De Durme. Dit reservaat ligt om en bij de 100 km landinwaarts verwijderd van de brakwaterschorren van de Zeeschelde. In dit reservaat werden nog 79 andere soorten loopkevers waargenomen waaronder 15 soorten die als zeldzaam, drie als bedreigd en één als kwetsbaar op de Rode Lijst van Vlaanderen genoteerd staan (zie tabel 1).

Tabel 1 Overzicht van alle loopkeversoorten ingezameld tijdens de periodes april 2007, april-juni 2009, maart-april 2010 en maart-mei en oktober 2011 in het Natuurreservaat de Durmemeersen te Hamme, Zele.

Soort	Rode Lijst Vlaanderen
Acupalpus dubius Schilsky,1888	Momenteel niet bedreigd
Acupalpus flavicollis (Sturm,1825)	Momenteel niet bedreigd
Acupalpus parvulus (Sturm,1825)	Momenteel niet bedreigd
Agonum albipes (Fabricius, 1796)	Momenteel niet bedreigd
Agonum assimile (Paykull, 1790)	Momenteel niet bedreigd
Agonum dorsale (Pontoppidan, 1763)	Momenteel niet bedreigd
Agonum fuliginosum (Panzer,1809)	Momenteel niet bedreigd
Agonum marginatum (Linnaeus,1758)	Momenteel niet bedreigd
Agonum micans (Nicolai,1822)	Zeldzaam
Agonum moestum (Duftschmid,1812)	Momenteel niet bedreigd
Agonum muelleri (Herbst,1784)	Momenteel niet bedreigd
Agonum obscurum (Herbst, 1784)	Momenteel niet bedreigd
Agonum thoreyi (Dejean, 1828)	Momenteel niet bedreigd
Agonum viduum (Panzer,1797)	Momenteel niet bedreigd
Amara aenea (De Geer,1774)	Momenteel niet bedreigd
Amara communis (Panzer,1797)	Momenteel niet bedreigd
Amara curta Dejean,1828	Zeldzaam
Amara familiaris (Duftschmid,1812)	Momenteel niet bedreigd
Amara lunicollis Schioedte,1837	Momenteel niet bedreigd
Amara ovata (Fabricius,1792)	Momenteel niet bedreigd
Amara plebeja (Gyllenhal,1810)	Momenteel niet bedreigd
Amara similata (Gyllenhal,1810)	Momenteel niet bedreigd
Anisodactylus binotatus (Fabricius,1787)	Momenteel niet bedreigd
Asaphidion curtum (Heyden,1870)	Momenteel niet bedreigd
Badister anomalus (Perris,1806)	Zeldzaam
Badister dilatatus Chaudoir,1837	Zeldzaam
Badister lacertosus Sturm,1815	Momenteel niet bedreigd
Badister peltatus (Panzer,1779)	Zeldzaam
Badister sodalis (Duftschmid,1812)	Momenteel niet bedreigd
Bembidion articulatum (Panzer,1796)	Momenteel niet bedreigd
Bembidion assimile Gyllenhal,1810	Momenteel niet bedreigd
Bembidion biguttatum (Fabricius,1779)	Momenteel niet bedreigd
Bembidion dentellum (Thunberg,1787)	Momenteel niet bedreigd
Bembidion doris (Panzer,1797)	Zeldzaam
Bembidion fumigatum (Duftschmid,1812)	Zeldzaam
Bembidion guttula (Fabricius,1792)	Momenteel niet bedreigd
Bembidion lampros (Herbst,1784)	Momenteel niet bedreigd
Bembidion lunulatum (Fourcroy,1785)	Momenteel niet bedreigd
Bembidion maritimum Stephens,1839	Kwetsbaar
Bembidion properans (Stephens,1829)	Momenteel niet bedreigd
Bembidion quadrimaculatum (Linnaeus,1761)	Momenteel niet bedreigd
Bembidion tetracolum Say,1823	Momenteel niet bedreigd
Calathus melanocephalus (Linnaeus,1758)	Momenteel niet bedreigd
Carabus granulatus Linnaeus,1758	Momenteel niet bedreigd
Chlaenius nigricornis (Fabricius,1787)	Zeldzaam
Clivina collaris (Herbst,1784)	Momenteel niet bedreigd
Clivina fossor (Linnaeus,1758)	Momenteel niet bedreigd
Demetrias imperialis (Germar,1824)	Zeldzaam
Dromius linearis (Olivier,1795)	Momenteel niet bedreigd
Dromius longiceps (Dejean,1826)	Bedreigd
Dromius melanocephalus (Dejean,1825)	Zeldzaam

Dyschirius aeneus (Dejean,1825)	Momenteel niet bedreigd
Dyschirius luedersi Wagner,1915	Momenteel niet bedreigd
Elaphrus cupreus Duftschmid,1812	Momenteel niet bedreigd
Elaphrus riparius (Linnaeus,1758)	Momenteel niet bedreigd
Elaphrus uliginosus Fabricius,1775	Bedreigd
Harpalus distinguendus (Duftschmid,1812)	Zeldzaam
Harpalus puncticeps (Stephens,1828)	Zeldzaam
Harpalus tardus (Panzer,1797)	Momenteel niet bedreigd
Loricera pilicornis (Fabricius,1775)	Momenteel niet bedreigd
Metabletus truncatellus (Linnaeus,1761)	Momenteel niet bedreigd
Notiophilus biguttatus (Fabricius,1779)	Momenteel niet bedreigd
Notiophilus substriatus Waterhouse,1833	Momenteel niet bedreigd
Odacantha melanura (Linnaeus,1766)	Zeldzaam
Oodes helopioides (Fabricius,1792)	Momenteel niet bedreigd
Panagaeus cruxmajor (Linnaeus,1758)	Momenteel niet bedreigd
Parophonus maculicornis (Duftschmid,1812)	Zeldzaam
Pterostichus anthracinus (Illiger,1798)	Momenteel niet bedreigd
Pterostichus diligens (Sturm,1824)	Momenteel niet bedreigd
Pterostichus melanarius (Illiger,1798)	Momenteel niet bedreigd
Pterostichus minor (Gyllenhal,1827)	Momenteel niet bedreigd
Pterostichus strenuus (Panzer,1797)	Momenteel niet bedreigd
Pterostichus vernalis (Panzer,1796)	Momenteel niet bedreigd
Pterostichus versicolor (Sturm,1824)	Momenteel niet bedreigd
Stenolophus mixtus (Herbst,1784)	Momenteel niet bedreigd
Stenolophus teutonius (Schrank,1781)	Momenteel niet bedreigd
Stomis pumicatus (Panzer,1796)	Momenteel niet bedreigd
Tachys bistriatus (Duftschmid,1812)	Bedreigd
Trechus obtusus Erichson,1837	Momenteel niet bedreigd
Trichocellus placidus (Gyllenhal,1827)	Zeldzaam

Hoe, waar en wanneer kan deze soort gezocht worden?

De soort wordt vaak als halobiont gecatalogeerd, omdat ze tot nog toe enkel in brakwaterschorren is gevonden. Dit is hoogstwaarschijnlijk te wijten aan het feit dat hier nog grote en historische rietvelden gelegen zijn. Dat *D. longiceps* enkel in het brakwatergedeelte en niet in het zoetwatergedeelte voorkomt heeft eerder te maken met de structuur van het riet, dat veel fijner is, met een dikkere strooisellaag en minder vaak overstroomd wordt (staat hoger op het schor) dan in het zoetwatergedeelte en niet perse met het zilte karakter van deze rietvelden (*cf.* rietveld langs de Durme). Er zijn overigens nog zeldzame rietsoorten die enkel in de brakwaterschorren voorkomen, maar helemaal niet halobiont zijn, zoals de zakspinn *Clubiona juvenis* Simon, 1878. Alle recent ingezamelde specimens van *D. longiceps* werden gezeefd aan de rand van een rietveld, waar het water een groot deel van het jaar boven het maaiveld staat. In de Durmemeersen bevindt zich naast het

Foto 1. *Dromius longiceps* (foto H. Henderickx)

rietveld een begrazingsblok met vegetatie van vooral zegge, pitrus en liesgras. De soort werd in België telkens waargenomen in het voorjaar (eind maart tot begin juni), de voortplantingstijd van *D. longiceps*. Hoogstwaarschijnlijk is de soort dan makkelijker te vinden omdat ze dan veel actiever zijn. Deze loopkever overwintert in rietstengels en zeggepollen en moet gezocht

worden in rietvelden aan de rand van brakwaterschorren.

Dankwoord

We willen Wouter Dekoninck en Frederik Hendrickx (KBIN) bedanken voor het ter beschikkingstellen van de gegevens uit de Belgische loopkever databank en voor het kritisch nalezen van de tekst. We willen ook Hans Henderickx bedanken voor de foto.

Referenties

- DESENDER K., DEKONINCK W. & MAES D. m.m.v. CREVECOEUR L., DUFRÉNE M., JACOBS M., LAMBRECHTS J., POLLET M., STASSEN E. & THYS N., 2008a. - Een nieuwe verspreidingsatlas van de loopkevers en zandkloopkevers (Carabidae) in België. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2008 (INBO.R.2008.13). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek & Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Brussel
- DESENDER K., DEKONINCK W. & MAES D., 2008b. - An updated Red List of the ground and tiger beetles (Coleoptera, Carabidae) in Flanders (Belgium). *Bulletin van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Entomologie*, 78: 113-131.
- HENDRICKX F., 1996 - Ecologische aspecten van enkele arthropodengroepen van de schorren langsheen het Schelde-estuarium. Ongepubliceerde licentiaatsverhandeling, Ugent.